

ת"פ 8381/05/14 - מדינת ישראל נגד דניאל אנקונינה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 8381-05-14 מדינת ישראל נ' אנקונינה

בפני המאשימה נגד הנאשם
כב' השופטת חגית מאק-קלמנוביץ, ס. נשיא
מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
דניאל אנקונינה
ע"י ב"כ עו"ד ארז צ'צקס

החלטה

העובדות והשתלשלות העניינים

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של תקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק העונשין התשל"ז-1977, נהיגה בשכרות לפי סעיפים 62(3) + 64ב(3א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה), ונהיגה בקלות ראש או ברשלנות לפי סעיף 62(ב) לפקודה. על פי עובדות כתב האישום, במועד האירוע הנאשם נהג בשכרות, ברשלנות ובחוסר זהירות. הנאשם התבקש על ידי שוטרים להציג רשיונות, והחל להתפרע ולתקוף את השוטרים, והמשיך בכך גם לאחר שהודיעו לו שהוא עצור והוא הובא בניידת לתחנת המשטרה. העובדות מפורטות בכתב האישום, ומאחר שאין נדרשות כאן לא ארחיב לגביהן.
2. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם הועמד לדין והורשע בבית משפט לתעבורה בגין אותו אירוע בעבירה של נהיגה בשכרות. המאשימה ביקשה לשקול את עמדתה, ובדין שהתקיים ביום 25.11.15 ביקשה לתקן את כתב האישום ולגרוע ממנו את העבירה של נהיגה בשכרות. ב"כ הנאשם עמד על טענותיו המקדמיות גם בנוגע לעבירות שנותרו בכתב האישום המתוקן.
3. הסינגור הגיש בכתב את טענותיו המקדמיות, ובדין שהתקיים היום נשמעו טיעונים בעל פה מטעם שני הצדדים. ב"כ הנאשם טען כי המסד העובדתי בגינו הורשע הנאשם בתיק התעבורה זהה למסד העובדתי הקיים בתיק זה, כי מלוא חומר החקירה עמד בפני התביעה המשטרית כבר במועד הגשת כתב האישום בתיק התעבורה, וכי החלטת התביעה המשטרית בנוגע לכתב האישום שהוגש סותמת את

הגולל על דיון נוסף בגין העובדות שעלו בחומר החקירה ומקימה מעין השתק. ב"כ הנאשם הפנה לנוסח כתב האישום וכן לדו"ח פעולה שכתב האישום מפנה אליו בפירוט הפעולות, וטען כי מדובר בעובדות מקבילות לאלו המפורטות בכתב האישום בתיק שבפני.

4. ב"כ המאשימה אישר כי המסכת העובדתית הקשורה לעבירות נשוא כתב האישום אכן עמדה בפני יחידת התביעות שהגישה את כתב האישום לבית המשפט לתעבורה. עם זאת טען כי רשויות התביעה מפוצלות ולעיתים מוגשים כתבי אישום על ידי יחידות שונות, וכאשר נאשם נחקר על רכיבים שונים באירוע מסוים, הוא אינו יכול לפתח ציפיה שלא ללהיות מואשם ברכיבים השונים. התובע הודיע על הסכמת המאשימה למחוק מכתב האישום גם את העבירה של נהיגה בקלות ראש, אך בנוגע לעבירת תקיפת השוטר טען כי העובדות המתוארות בכתב האישום בבית משפט זה, ובמיוחד בסעיפים 7, 8, 9 לעובדות כתב האישום, לא עמדו בפני בית המשפט לתעבורה. לטענת ב"כ המאשימה אין בהרשעה או בזיכוי לגבי מקטע אחד מרצף האירועים כדי לשמש בסיס לטענת כבר נשפטתי בנוגע לקטע אחר של האירועים.

5. כאמור, בכתב האישום שהוגש בבית המשפט לתעבורה יוחסה לנאשם עבירה של שכרות בלבד. אולם בכתב האישום, בפרק שכותרתו נסיבות המקרה, נכתב בין היתר **"לאחר שנעצר .. הנהג הנ"ל השתולל קילל ואיים ולבסוף נעצר.... ראה פירוט בדו"ח פסילה מצורף"**. תיאור הנסיבות הרלוונטיות בכתב האישום כולל, איפוא, גם תיאור של התנהגותו של הנאשם. אמנם מדובר בתיאור קצר ולאקוני שאינו מציין במפורש את העבירה של תקיפת שוטר, אולם ניתן להתרשם ממנו באופן כללי אודות התנהגותו של הנאשם בזמן האירוע. כפי שעולה מהנוסח שהבאתי לעיל, התיאור בדו"ח אף מפנה לדו"ח מסוים מתוך חומר החקירה, כך שאותו דו"ח מהווה חלק מהותי מחומר החקירה שבתיק. בסעיף 4 לאותו דו"ח מצוינת התנהגות פרועה של הנאשם, וכן נכתב במפורש **"אלימות מילולית ופיזית"**.

הרקע המשפטי

6. סעיף 5 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 קובע כי **"אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו..."**. מבחן הסיכון הכפול נגזר, איפוא, ממעשה, ולא מחיקוק שבגיניו הועמד נאשם לדין.

7. העקרונות המנחים באשר לטענת הסיכון הכפול נקבעו עוד בע"פ 132/57, בנימין נכט נגד היועץ המשפטי לממשלה, פדי יא 1544, ולאחריו בע"פ 244/73, אורי רבר נגד מדינת ישראל, פ"ד כח (1) 798. בעניין רבר נפסק, בעקבות הלכת נכט, כי

"הפירוש הנכון למונח "מעשה או מחדל" ... הוא 'כל אותם היסודות העובדתיים המהווים את

העבירה, להבדיל מן הכוונה הפלילית (MENS RE). במילים אחרות - נאשם יכול ליהנות מההגנה של הסעיף 21 לפקודה רק אם העבירה שבאישום הנוסף מכילה את כל אותם היסודות העובדתיים המהווים את העבירה שבאישום הקודם..." (פסק דין רבר הנ"ל, בעמ' 804).

המבחן לזהות העבירות מבוסס, איפוא, על בחינת העובדות המהוות חלק מיסודות העבירה, ולא על העובדות המתוארות בכתב האישום אינן חלק מיסודות אלו.

8. בדומה לכך נפסק לאחרונה ברע"פ 938/14, דניאל עזאמי נגד מדינת ישראל:

"באשר לטענת 'הסיכון הכפול', דוקטרינה זו על משמעותיה, לרבות דמיונה לטענות 'כבר הורשעתי' ו-'כבר זוכיתי', נדונה בפסיקת בית משפט זה בעבר (ע"פ 244/73 רבר נ' מדינת ישראל, פ"ד כח(1) 798, 801-809 (1974) (להלן: עניין רבר); דנ"פ 532/93 מנינג נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(4) 25 (1993); ע"פ 5336/10 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (23.8.2012)). מבחינת למעלה מן הצורך, יצוין כי מטרתה של הדוקטרינה, המקובלת בשיטות משפט שונות, למנוע את הסיכון של העמדת נאשם פעמיים לדין בגין אותה עבירה, כאשר בהקשר 'הסיכון הכפול' נקבע כי הדגש הוא על העמדת נאשם בסכנת הרשעה (עניין רבר, בעמ' 808-809). בעניין רבר, הועמד אדם לדין פעמיים בגין שתי עבירות שונות באותו אירוע - 'נהיגה באוטובוס במהירות העולה על המהירות המותרת בדרך בין-עירונית', ו'גרימת מוות מתוך חוסר זהירות שאין עמו כדי רשלנות פושעת'. מן העבירה הראשונה זוכה, ואז הואשם בגין העבירה השנייה. שם, קבע השופט אשר בהסתמכו על פסיקות קודמות כי כיוון שיסודות העבירות הם שונים, לא עומדות לצד המערער (שם) טענות של 'סיכון כפול' ו-'כבר זוכיתי'. (פיסקה 4 להחלטה)

9. באשר לטענת ההגנה מן הצדק, השיקולים המדריכים את בית המשפט באשר לטענה זו פורטו בפסק הדין בע"פ 4855/02, מדינת ישראל נגד ד"ר איתמר בורוביץ, בסעיף 21 לפסק הדין:

"שאלת החלטה של הגנה מן הצדק על מקרה נתון טעונה בחינה בת שלושה שלבים. בשלב הראשון על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם, וזאת, במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני על בית-המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. בשלב זה, נדרש בית-המשפט לאזן בין האינטרסים השונים, שהעיקריים שבהם פורטו לעיל, תוך שהוא נותן דעתו לנסיבותיו הקונקרטיות של ההליך שבפניו. בתוך כך עשוי בית-המשפט לייחס משקל, בין היתר, לחומרת העבירה המיוחסת לנאשם; לעוצמת הראיות (הלכאוריות או המוכחות) המבססות את אשמתו; לנסיבותיהם האישיות של הנאשם ושל קורבן העבירה; למידת הפגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן; לחומרת הפגיעה בזכויות הנאשם ולנסיבות שהביאו לגרימתה; למידת האשם הרובץ על כתפי הרשות שפגעה בהליך או בנאשם, וכן לשאלה אם

הרשות פעלה בזדון או בתום-לב. ברי כי בגיבוש האיזון בין השיקולים הנגדיים ייחס בית-המשפט לכל אחד מהשיקולים את המשקל היחסי הראוי לו בנסיבותיו הקונקרטיות של המקרה הנתון. כך, למשל, ככל שמעשה העבירה חמור יותר, יגבר משקלו של האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין; וככל שמעשה הרשות שערורייתי יותר ופגיעתו בנאשם ובזכויותיו חמורה יותר, יגבר משקלו של האינטרס הציבורי שבשמירת זכויותיו של הנאשם ובריסון כוחה של הרשות. בשלב השלישי, מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון האם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים יותר מתונים ומידתיים מאשר ביטולו של כתב-האישום...."

מן הכלל אל הפרט

10. לצורך הכרעה בטענת הסיכון הכפול יש לבחון את יסודות העבירות הנכללות בשני כתבי האישום. במקרה זה, כתב האישום המקורי שהוגש בתיק כלל אמנם גם עבירות של נהיגה בשכרות ונהיגה בקלות ראש או ברשלנות, אולם המאשימה הודיעה על תיקון כתב האישום, כאשר בשלב הראשון נמחקה עבירת השחרור, ובדין היום הודיע ב"כ המאשימה גם על מחיקת העבירה של נהיגה בקלות ראש או ברשלנות. העבירה שנותרה היא עבירת תקיפת השוטרים, ונראה שאין מחלוקת על כך שיסודותיה של עבירה זו שונים מיסודות העבירה של נהיגה בשכרות. כך שככל שמדובר בכתב האישום המתוקן פעמיים, טענת הסיכון הכפול אינה חלה.

11. באשר לטענת ההגנה מן הצדק, כתב האישום המקורי שהוגש בתיק זה כלל גם את עבירת השכרות, שבגינה הועמד הנאשם לדין והורשע בבית המשפט לתעבורה. מכאן ברור שמלכתחילה הוגשו שני כתבי אישום שאינם מתחשבים זה בזה, והנאשם עמד לדין בשני תיקים בגין עבירות דומות.

הכפילות נגעה לא רק לעבירות התעבורה, אלא גם, במידה פחותה, לעבירות האלימות. שכן כתב האישום עצמו כלל תיאור של התנהגות הנאשם, ואף הפניה לדו"ח פעולה שבו נכתב במפורש כי הנאשם נהג באלימות. עם זאת, בכתב האישום גופו לא תוארה במפורש התנהגות אלימה של הנאשם, והתיאורים הקיימים גם הם אינם מופיעים בתיאור העבירה עצמה אלא בפרק נסיבות המקרה, אשר מטיבו כולל התייחסות רחבה ואינו ממוקד בעבירה עצמה בלבד. תיק התעבורה הסתיים בהסדר טיעון שכלל עונש מוסכם, כך שבית המשפט לא נדרש בגזר הדין לנסיבות המחמירות, ואין יסוד להניח שתיאורי האירוע השפיעו על גזר דינו של הנאשם.

12. מכל האמור עולה כי אמנם נפלו פגמים בהתנהלות התביעה, אשר באו לביטוי בהגשת כתבי אישום שונים שכללו את אותה עבירה עצמה, ובהעדר הפרדה ברורה בין העבירות והנסיבות הנדונים בכל אחת מהערכאות. עם זאת, הפגמים אינם כאלה המצביעים על התנהגות זדונית, ודאי שלא על התנהגות שערורייתית של התביעה.

יתר על כן: לאחר שנשמעו טענות ב"כ הנאשם, המאשימה הסכימה לתקן את כתב האישום. השלב הראשון של התיקון - מחיקת העבירה של נהיגה בשכרות - הוא מתבקש ומובן מאליו לאחר שהנאשם הורשע כבר בעבירה זו. אולם בהמשך הסכימה המאשימה לוותר גם על עבירת הנהיגה ברשלנות, ובכך בא אל תיקונו פגם נוסף.

13. העבירה היחידה שנותרה בכתב האישום, עבירת תקיפת השוטרים, שונה במהותה באופן ברור מעבירות התעבורה. היא נדונה בבית משפט השלום, שאינו בית משפט לתעבורה, והערכים המוגנים על ידה שונים מאלה המוגנים בעבירות התעבורה. כל הנימוקים האלה שוללים אפשרות של יצירת מעין השתק כלפי הנאשם, ולא ניתן לקבוע כי מי שהועמד לדין והורשע בבית משפט לתעבורה על עבירות תעבורה רשאי להניח שבכך שילם את חובו גם על עבירות של תקיפת שוטר, במיוחד כאשר מדובר באלימות ממשית, אשר על פי עובדות כתב האישום נעשתה במשך פרק זמן ולא באחת, ובעקבותיה נזקק אחד השוטרים לטיפול רפואי.

14. על פי הדרך שנקבעה בפסק הדין בעניין בורוביץ, על בית המשפט לבחון אם ניתן לרפא את הפגמים באמצעים מתונים ומידתיים מאשר ביטול כתב האישום. במקרה זה המאשימה מיוזמתה נקטה, למעשה, באמצעים כאלה, כאשר מחקה מכתב האישום הן את עבירת השכרות והן את עבירת הרשלנות, על אף שהנאשם לא הורשע בעבירת הרשלנות.

באיזון כל הנימוקים והשיקולים שתוארו, אני סבורה שבשלב זה, לאחר התיקונים בכתב האישום, יש לדחות גם את טענת ההגנה מן הצדק.

15. התוצאה היא שכתב האישום עומד בעינו לאחר שתוקן בשנית והוא כולל עתה עבירה של תקיפת שוטר בלבד. **נקבע להמשך הדיון ליום 15.3.16 שעה 12:00.**

ניתנה היום, ב' שבט תשע"ו, 12 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.